

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ
(Міненерго)

вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601, тел.: (044) 531-36-93; 206-38-45
E-mail: @ сайт: <http://mre.kmu.gov.ua>, ідентифікаційний код 37552996

На № _____

Кириченко А.

Foi+request-104641-c424a@

Про розгляд запиту

Шановний пане Андрію!

Міністерство енергетики України, в межах компетенції, розглянуло Ваш запит від 03.10.2022 щодо роз'яснення деяких питань в сфері електроенергетики, яке надійшло на електронну пошту Міненерго, та повідомляє.

Міненерго розглядає запити на отримання публічної інформації, керуючись положеннями Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон № 2939-VI).

Згідно з статтею 1 Закону № 2939-VI публічна інформація - це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

Враховуючи зазначене, Міненерго, в межах компетенції, надає інформацію, що була отримана або створена в процесі виконання Міненерго владних повноважень.

Щодо роз'яснення термінів споживач, побутовий споживач та користувач.

Відносини, що виникають у зв'язку з виробництвом, транспортуванням, постачанням і використанням теплової енергії, державним наглядом (контролем) у сфері тепlopостачання, експлуатацією теплоенергетичного обладнання та виконанням робіт на об'єктах у сфері тепlopостачання суб'єктами господарської діяльності незалежно від форми власності регулює Закон України «Про тепlopостачання» (далі – Закон № 2019-VIII).

Відповідно до пунктів 40, 47, 62 та 84 частини першої статті 1 Закону № 2019-VIII споживач - фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, або юридична особа, що купує електричну енергію для власного споживання;

побутовий споживач - індивідуальний побутовий споживач (фізична особа, яка використовує електричну енергію для забезпечення власних побутових потреб, що не включають професійну та/або господарську діяльність) або колективний побутовий споживач (юридична особа, створена шляхом об'єднання фізичних осіб - побутових споживачів, яка розраховується за електричну енергію за показами загального розрахункового засобу обліку в обсязі електричної енергії, спожитої для забезпечення власних побутових потреб таких фізичних осіб, що не включають професійну та/або господарську діяльність);

непобутовий споживач - фізична особа - підприємець або юридична особа, яка купує електричну енергію, що не використовується нею для власного побутового споживання;

користувачі системи передачі/розподілу (далі - користувачі системи) - фізичні особи, у тому числі фізичні особи - підприємці, або юридичні особи, які відпускають або приймають електричну енергію до/з системи передачі/розподілу або використовують системи передачі/розподілу для передачі/розподілу електричної енергії.

Щодо питання, чи може побутовий споживач або користувач бути учасником ринку електричної енергії.

Відповідно до пункту 96 частини першої статті 1 Закону № 2019-VIII учасник ринку електричної енергії (далі - учасник ринку) - виробник, електропостачальник, трейдер, оператор системи передачі, оператор системи розподілу, оператор ринку, гарантований покупець, оператор установки зберігання енергії та споживач, які провадять свою діяльність на ринку електричної енергії у порядку, передбаченому цим Законом.

Відповідно до п. 1.1.2 Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор) від 14.03.2018 № 312 (далі – ПРРЕЕ), споживачі електричної енергії є учасниками роздрібного ринку електричної енергії (учасники роздрібного ринку - електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу, оператори малих систем розподілу, споживачі, основні споживачі, субспоживачі, виробники електричної енергії, які підпадають під визначення розподіленої генерації, та інші учасники ринку, які надають послуги, пов'язані з постачанням електричної енергії споживачу, з метою використання ним електричної енергії на власні потреби).

Щодо питання, яким нормативно-правовим документом визначається тариф "на добу наперед" на внутрішньодобовому ринку.

Згідно до пунктів 14 та 75 частини першої статті 1 Закону № 2019-VIII внутрішньодобовий ринок електричної енергії (далі - внутрішньодобовий ринок) - сегмент ринку електричної енергії, на якому купівля-продаж електричної енергії здійснюється безперервно після завершення торгів на ринку "на добу наперед" та впродовж доби фізичного постачання електричної енергії;

ринок електричної енергії "на добу наперед" (далі - ринок "на добу наперед") - сегмент ринку електричної енергії, на якому здійснюється купівля-продаж електричної енергії на наступну за днем проведення торгів добу.

Відповідно до частини другої, п'ятої та шостої стаття 67 Закону № 2019-VIII купівля-продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку здійснюється за Правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, затвердженими Постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 308.

Ціна купівлі-продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" визначається для кожного розрахункового періоду оператором ринку за принципом граничного ціноутворення на основі балансу сукупного попиту на електричну енергію та її сукупної пропозиції, а на внутрішньодобовому

ринку - за принципом ціноутворення "по заявленій (пропонованій) ціні" відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

Ціни на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку є вільними (ринковими) цінами.

За результатами торгів відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку оприлюднюються ціна та обсяги купівлі-продажу електричної енергії для кожного розрахункового періоду та інші показники.

Щодо питання граничних цін на електроенергію.

Законом України № 2019-VIII, встановлюється державне регулювання монопольних ринків (передача та розподіл електричної енергії), запровадження конкурентних механізмів функціонування ринку електричної енергії, розвиток вільної добросовісної конкуренції на товарному ринку електричної енергії (виробництво та постачання), вільний вибір контрагентів та забезпечення права споживача обирати постачальника електричної енергії.

Відповідно до статей 5 та 12 Закону України «Про ціни і ціноутворення» (далі – Закон № 5007-VI) до повноважень Кабінету Міністрів України у сфері ціноутворення належить проведення державної цінової політики та здійснення державного регулювання цін. Державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтованими (забезпечувати відповідність ціни на товар витратам на його виробництво, продаж (реалізацію) та прибуток від його продажу (реалізації)).

Статтею 13 цього Закону № 5007-VI встановлено, що державне регулювання цін здійснюється Кабінетом Міністрів України відповідно до його повноважень шляхом установлення, зокрема, обов'язкових для застосування суб'єктами господарювання фіксованих цін.

Тобто, на оптовому і роздрібному ринках електричної енергії має діяти принцип вільного ціноутворення. Згідно з вимогами статті 47 та пункту 13 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2019-VIII з 01.01.2019 відбулося відокремлення видів діяльності з розподілу електричної енергії та постачання електричної енергії споживачам в існуючих вертикально інтегрованих енергопостачальних компаніях, що є необхідним та надважливим чинником для забезпечення конкуренції на ринку електричної енергії.

З урахуванням положень частини шостої статті 72 Закону № 2019-VIII слід зазначити, що з 01.01.2019 постачання електричної енергії споживачам здійснюється за вільними цінами, крім випадків, встановлених Законом, а саме: постачання електроенергії споживачам постачальниками універсальних послуг та постачальниками «останньої надії». Економічно обґрунтована вартість електричної енергії для кінцевого споживача має включати в себе вартість її закупівлі на ринку електричної енергії, вартість послуги з передачі електричної енергії, вартість послуги з розподілу електричної енергії та вартість послуги постачальника електричної енергії.

Слід зазначити, що у додатку 3 до Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 483 (зі змінами), встановлено фіксовані ціни на електричну енергію для побутових споживачів до 31.10.2022.

Встановлена Кабінетом Міністрів України фіксована ціна на електричну енергію для побутових споживачів не покриває всі складові витрати на виробництво, передачу (розподіл) та постачання електричної енергії побутовим споживачам.

Кінцева ціна на електричну енергію для споживачів (у тому числі – побутових) складається з вартості електроенергії на ринку, як товару, тарифу на її передачу високовольтними електромережами (НЕК «Укренерго»), тарифу на розподіл низьковольтними електромережами (оператори систем розподілу), тарифу на постачання (електропостачальники) та податків. Така ціна є значно вищою за фіксовані ціни для побутових споживачів. Водночас фіксована ціна утримується на пільговому рівні за рахунок механізму покладення спеціальних обов'язків на державних виробників: ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго».

Відповідно до статті 67 Закону № 2019-VIII в Україні функціонує єдиний ринок на добу наперед (далі – РДН) та внутрішньодобовий ринок (далі – ВДР), купівля-продаж електричної енергії на РДН та ВДР здійснюється за правилами ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку.

Критерії істотного коливання цін на ринку «на добу наперед» (далі – РДН), внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР) та балансуєчому ринку, а також порядок встановлення і перегляду граничних цін на РДН, ВДР та балансуєчому ринку визначаються Методикою визначення істотного коливання цін та встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку, затвердженою НКРЕКП від 27.09.2022 № 1221.

Слід зазначити, що з метою забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії в умовах військової агресії російської федерації, яка стала підставою для введення з 24.02.2022 в Україні воєнного стану, відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами) та від 17.05.2022 № 341/2022 і від 17.08.2022 № 573/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», прийнято постанову НКРЕКП від 25.02.2022 № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» (із змінами), якою визначено діапазони коливання цін на ринку електричну енергію.

З повагою

Перший заступник Міністра

Юрій ВЛАСЕНКО